

Мунтян А.О.

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов,

*Український державний університет науки та технологій
м. Дніпро, Україна*

Колієва І.А.

кандидат філософських наук, доцент кафедри іноземних мов,
Український державний університет науки та технологій

м. Дніпро, Україна

Купцова Т.А.

кандидат філософських наук, доцент кафедри іноземних мов,
Український державний університет науки та технологій

м. Дніпро, Україна

Шпак І.В.

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов,
Український державний університет науки та технологій

м. Дніпро, Україна

МЕДІАТИВНИЙ ДИСКУРС КОМУНІКАЦІЇ

Поняття медіації (mediation) стало невід'ємною частиною навчання іноземній мові після ухвалення Європейською Радою системи мовних компетенцій у 2003 р. Дослідники розглядають медіацію як інноваційний підхід у теорії та практиці як вивчення іноземної мови, так і викладання цього предмету.

Поняття медіації має декілька визначень у залежності від сфери діяльності, якої вона стосується. Зазвичай у повсякденному суспільному житті медіація є одним із засобів вирішення суперечки, в якій третя сторона допомагає двом

іншим сторонам спілкуватися одна з одною, визначає інтереси кожної сторони і сприяє досягненню консенсусу. Тобто, медіація виступає своєрідним діалогом між індивідом та різноманітними інтерактивними соціальними групами. Медіацію можна розуміти як процес спілкування, основною функцією якого є створення ситуації спілкування або його відновлення [3]. Процес медіації дозволяє вийти з комунікаційного глухого кута і направлений на створення нових ситуацій. Однак, слід зауважити, що медіаційний процес є не просто угодою, що досягається за допомогою мовних засобів і комунікативної взаємодії. Це набагато складніший процес, що включає та активізує соціальний, культурний та пізнавальний потенціали користувачів мови.

Слід наголосити, що значні зрушення в розумінні та визначенні мовних навичок і компетенцій відбулися після публікації Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, автори яких констатують, що лінгвістичні компетенції активізуються у мовній діяльності, тобто в розумінні та створенні текстів (рецептивні дії і продуктивні), а також в інтерактивній та посередницькій діяльності (особливо під час перекладу). Всі ці дії стосуються тексту у усній, письмовій або в обох формах [6].

Акцентування уваги на процесах взаємодії (interaction) та медіації ставить нові виклики для мовної дидактики навчання іноземним мовам. Інтерактивний аспект передбачає участь щонайменше двох осіб в усному або письмовому обміні інформацією, в якому задіяні як продуктивна, так і рецептивна діяльності. Спеціалісти зазначають, що з плином розвитку технологій, письмова взаємодія стала широко розповсюдженим видом комунікативної діяльності: листи, текстові повідомлення, чати та блоги – найбільш характерні її інтерактивні форми. Саме тому необхідно розглядати письмову та усну взаємодію як повноцінні види мовленнєвої діяльності.

Альтернативний медіаційний спосіб, на думку фахівців, дає можливість комунікувати людям, які з різних причин не можуть безпосередньо порозумітися один з одним. У такому випадку суб'єкти мови не висловлюють власних поглядів і думок. Під час медіаційної форми спілкування найважливішими аспектами є переклад, передача основного змісту тексту з однієї мови на іншу або у межах однієї мови, та завдання на перефразування [6]. Хоча, дослідники відмічають, що термін «посередництво» досить часто хибно ототожнюється з перекладом з однієї мови на іншу, що не зовсім відповідає реаліям комунікативної спрямованості медіативної компетенції. Переклад є одним із аспектів мовного посередництва, отже останнє є більш ширшою формою інтеракції так як коли інформація посиляється комунікатор чекає на відповідну реакцію та відповідь.

Прикладом можуть слугувати наступні завдання: Proszę napisać streszczenie tekstu *Potęga designu* w pięciu lub sześciu zdaniach. Aby napisać streszczenie, warto zaznaczyć w tekście najważniejsze elementy w każdym akapicie. (підручник для вивчення польської мови HURRA po polsku 2. Podręcznik studenta. S.96.)

Нижче наведемо приклади медіаційних завдань у сучасних підручниках по вивченню іноземних мов:

Work in pairs and discuss. How do you sound polite in your language? What is more important, the words or the intonation? (Speakout. Upper-intermediate. Students' book. P. 14).

Situation 1: Student A (Customer). You've just received your flight confirmation below. You entered the wrong flight date by mistake; you want to fly one day later. Phone customer service to change the booking. When you finish the call, you should know a) when you will fly and b) how much extra you have to pay. (Speakout. Upper-intermediate. Students' book. P. 15).

You are planning a day out in Edinburgh. Look at the tourist information. Follow the instructions below to prepare a dialogue.

A: Suggest an activity for the morning.

B: Agree and suggest something for the afternoon... (Focus 2. Students' book. P. 56)

Your family and you are going to spend a month of your summer holiday somewhere in England. You are looking through different types of accommodation available. In pairs, discuss which accommodation you would prefer for a month-long holiday and why. (Focus 2. Students' book. P. 59)

Writing. You want to do an English course in the UK. Read the ad and write down three questions you would like to ask about the school. (Focus 2. Students' book. P. 68)

Однією із актуальних та провідних форм мовної медіації є текстуалізація інтенцій. Вона полягає у тому, що текст, який потрібно перекласти, не формулюється, а перед медіатором ставляться завдання на кшталт: «Дізнайтесь...», «Розрізняють щоб ...», «Що утворює ...», «Що вважається чимось (яким)...», «Розрізняють щоб ...».

Таким чином, мовна комунікативна компетенція реалізується через різні види діяльності, у процесі рецепції, продукції, взаємодії та медіації, кожна з яких може носити усний чи письмовий характер, або поєднувати обидві форми. Ця зміна у термінології супроводжується зміною значення, наразі не йдеться про розвиток чергових додаткових здібностей (skills), а актуалізується унікальна роль суспільного виміру використання мови. Медіація розглядається як більш комплексний процес: вона інтегрує соціальний і культурний виміри, характерні для взаємодії, і, водночас, перевищує цей вимір, підкреслюючи постійний зв'язок між соціальним виміром і виміром індивідуальним у процесі використання та вивчення мов [5].

Список використаних джерел:

1. Coste, D., Cavalli, M. (2015) Education, mobilité, alterité: les fonctions de médiation de l'école. Strasbourg: Conseil de l'Europe [online][Режим доступу:11.05.2022]<http://www.coe.int/t/dg4/Linguistic/Source/LE_texts_Source/LE%202015/Education-Mobility-Otherness_fr.pdf>.
2. Descripteurs illustrant les niveaux du CECR. Version 2016, amplifiée. Strasbourg: Conseil de l'Europe [online] [Режим доступу:11.05.2022] <<http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Consultationformelle.pdf>>, <<https://mycloud.coe.int/index.php/s/VLAnKuMxDDsHK03>>.
3. Guillaume-Hofnung, M. (2009) La médiation. Paris: PUF.
4. Janowska, I. (2016) Od metody gramatyczno-tłumaczeniowej do mediacji językowej. Tłumaczenie w dydaktyce języków obcych. W: E. Lipińska, A. Seretny (red.). Tłumaczenie dydaktyczne w nowoczesnym kształceniu językowym. Kraków: Księgarnia Akademicka, 38-53.
5. North, B., Piccardo, E. (2016) Élaborer des descripteurs illustrant des aspects de la médiation pour le Cadre européen commun de référence pour les langues (CECR). Strasbourg: Conseil de l'Europe [online] [Режим доступу:11.05.2022] <<https://rm.coe.int/elaborer-des-descripteurs-illustrant-des-aspects-de-la-mediation-pour-/1680713e2d>>.
6. Rada Europy (2003) Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie. Warszawa: Wydawnictwa CODN.

